

References:

1. Anthony, R.N. (1988). *The Management Control Function*. Harvard Business School Press, Boston, 216 p.
2. Merchant, K. A. (1998). *Modern management control systems: text and cases*. Prentice Hall, Upper Saddle River, 852 p.
3. Chenhall, R. H. (2003). Management control systems design within its organizational context: findings from contingency-based research and directions for the future. *Accounting, Organizations and Society*, vol. 28, no. 2-3, pp. 127-168.
4. Simons, R. (2005). *Levers of organization design: how managers use accountability systems for greater performance and commitment*. Harvard Business Press, Boston, 304 p.
5. Bruch, H., Ghoshal, S. (2002). Beware the busy manager. *Harvard Business Review*, no. 2, pp. 62-69.
6. Beloshapka, V., Nud'ga, I. (2007). *Upravlencheskaja rezul'tativnost': sistemnyj vzgljad na rabotu i razvitie menedzhera* [Managerial performance: the system view on the work and development of the manager]. Standart, Kyiv, 270 p. (in Russ.).
7. Neelankavil, J.P., Mathur, A., Zhang, Y. (2000). Determinants of managerial performance: a cross-cultural comparison of the perceptions of middle-level managers in four countries. *Journal of International Business Studies*, vol. 31, no. 1, pp. 121-140.
8. Mirom, E., Erez, M., Naveh, E. (2004). Do Personal Characteristics and Cultural Values that Promote Innovation, Quality, and Efficiency Compete or Complement Each Other? *Journal of Organizational Behaviour*, vol. 25 (Special Issue on Innovation), pp. 175-199.
9. Barinov, V.A. (2005). *Organizacionnoe proektirovanie* [Organizational design]. INFRA-M, Moscow, 215 p. (in Russ.).
10. Redchenko, K.I. (2003). New aspects of management control. *Menedzhment segodnja* [Management today], no. 4, pp. 2-10 (in Russ.).
11. Redchenko, K.I., Voronko, R.M. (2015). Development of management control: towards a culture of managerial performance. *Vestnik Astrahanskogo gosudarstvennogo tehničeskogo universiteta. Serija Ekonomika»* [Bulletin of the Astrakhan State Technical University. Series "Economy"], no. 1, pp. 115-125 (in Russ.).
12. Redchenko, K.I. (2015). To the issue of divergence of strategic and management control. *Visnyk L'vivs'koji komercijnoji akademiji. Serija ekonomichna* [Bulletin of the L'viv Academy of Commerce. Economic Series], vol. 48, pp. 22-27 (inUkr.).

УДК 658.5+330.34: 621

А.А. Тербух, д.е.н., Л.С. Лісовська, к.е.н.,
Національний університет «Львівська політехніка»,
м. Львів

**ПЕРЕДУМОВИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ**

Анотація

У статті визначено методичні засади формування системи оцінювання ефективності функціонування господарських суб'єктів, які враховують особливості перебігу циклів господарської діяльності: інвестиційного, поточних операцій, фінансового забезпечення. Зміст і параметри таких циклів обумовлюються специфікою виробничого процесу, організаційно-правовими та галузевими особливостями діяльності суб'єктів господарювання та колом завдань,

які вирішуються у процесі ухвалення господарських рішень. Доведено, що формування системи оцінювання господарських рішень повинно ґрунтуватись на результатах аналізування зовнішніх та внутрішніх факторів середовища реалізації господарських рішень. Розроблені положення використані при дослідженні господарської діяльності машинобудівних підприємств Львівщини. Застосування пропонованого підходу аналітиками та управлінцями відповідних підрозділів машинобудівних підприємств забезпечить повноту та комплексність обґрунтування та вибору критеріїв ефективності господарювання і базуватиметься на узагальненні тактичних і стратегічних цілей схвалюваних рішень.

Ключові слова: господарське рішення, цикл господарської діяльності, критерії ефективності господарських рішень, оцінка фінансового стану.

А.А. Теребух, д.э.н., Л.С. Лисовская, к.э.н.,

Национальный университет "Львовська політехніка", г. Львов

ПРЕДПОСЫЛКИ ОЦЕНИВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ РЕШЕНИЙ

Аннотация

В статье определены методические условия формирования системы оценки эффективности функционирования хозяйственных субъектов, учитывающие особенности протекания каждого цикла хозяйственной деятельности: инвестиционной, текущих операций, финансового обеспечения. Содержание и параметры таких циклов обусловлены спецификой производственного процесса, организационно-правовыми и отраслевыми особенностями деятельности хозяйствующих субъектов условиями и кругом задач, решаемых в процессе принятия хозяйственных решений. Обосновано, что формирование системы оценки хозяйственных решений должно базироваться на результатах анализа внешних и внутренних факторов среды реализации хозяйственных решений. Разработанные положения были использованы при исследовании хозяйственной деятельности машиностроительных предприятий Львовщины. Использование предложенного подхода аналитиками и управленцами соответствующих подразделений машиностроительных предприятий обеспечат полноту и комплексность обоснования и выбора критериев эффективности хозяйствования и будут базироваться на обобщении тактических и стратегических целей принимаемых решений.

Ключевые слова: хозяйственные решения, цикл хозяйственной деятельности, критерии эффективности хозяйственной деятельности, оценка финансового состояния.

Постановка проблеми. Формування господарського рішення – це складний багатоелементний процес, який реалізується через певний організаційно-економічний механізм. Даний механізм включає етап визначення та обґрунтування системи критеріїв та показників, які повинні бути досягнуті в процесі реалізації господарського рішення.

Обґрунтування системи критеріїв та показників має здійснюватись на етапі підготовки рішення, а на етапі ухвалення рішення відбувається вибір оптимального варіанту за даною системою критеріїв та показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній світовій і вітчизняній практиці фінансово-господарського аналізу досить детально

опрацьована і широко використовується система показників оцінки фінансового стану господарських суб'єктів, яка включає певний визначений набір фінансових показників і коефіцієнтів. У зарубіжній практиці особливе визнання одержали Е. Альтман [1], Р. Тоффлер, Г. Тішоу [2], Р. Ліс, К. Беєрман [3], Г. Давидова і А. Беліков [4]. Серед вітчизняних вчених, які працювали над вирішенням зазначених питань, можна зазначити: А. Матвійчука [5], Ю. Стельмашука [6], О. Терещенка [7], Т. Гудзя [8], В. Олійника [9], М. Шеремету [10] та інших. Однак використання поширеної системи показників у практиці фінансово-господарського аналізу господарських суб'єктів України враховує лише окремі аспекти господарської діяльності та не відображає реальний рівень ефективності суб'єкта господарювання загалом.

Однак використання наведеної системи показників у практиці фінансово-господарського аналізу господарських суб'єктів України дуже часто не дозволяє однозначно дати повну характеристику фінансового стану і перспектив розвитку досліджуваного суб'єкта господарювання. Використання поширеної системи показників у практиці фінансово-господарського аналізу господарських суб'єктів України враховує лише окремі аспекти господарської діяльності та не відображає реальний рівень ефективності суб'єкта господарювання загалом. Наприклад, численні розрахунки показників платоспроможності підприємств промислового комплексу Західного регіону України показали, що за значенням коефіцієнта абсолютної ліквідності домінуючу більшість досліджуваних підприємств давно слід було б визнати банкрутами, але водночас значення загального коефіцієнта покриття порівняно з нормативними вимогами дозволяє віднести їх до фінансово стійких. Подібна ситуація спостерігається і при глибшому аналізі інших груп показників.

Виходячи з основної мети започаткування і ведення бізнесу, узагальнюючим, інтегральним критерієм оцінки фінансового стану кожного суб'єкта підприємництва може виступати збагачення власників, які, беручи на себе певний ризик, вкладають грошові, матеріальні та інтелектуальні ресурси в конкретну справу з метою їх приросту в майбутньому.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. При дослідженні питань оптимізації ухвалення господарських рішень особлива увага повинна бути приділена формуванню системи достовірних, результативних критеріїв функціонування кожного суб'єкта господарювання і відповідно, реалізації рішень.

Мета статті. На засадах використання розробленої концепції формування господарських рішень у статті обґрунтовано методологічні положення визначення передумов оцінювання господарських рішень, які базуються на

необхідності дослідження циклів господарської діяльності підприємств машинобудування.

Виклад основного матеріалу. Розроблення нових та узагальнення існуючих теоретичних положень щодо особливостей провадження господарської діяльності з урахуванням результатів аналізування машинобудівних підприємств дали змогу ідентифікувати концептуальні засади формування господарських рішень [11].

Запропонована концепція формувалася на виокремленні певних безперервних циклів у діяльності кожного суб'єкта господарювання, які здійснюються як послідовно, так і паралельно. Зміст і параметри таких циклів обумовлюються специфікою виробничого процесу, організаційно-правовими та галузевими особливостями діяльності суб'єктів господарювання та колом завдань, які вирішуються у процесі ухвалення господарських рішень. Результати виконаних власних досліджень дали змогу визначити такі три цикли у господарській діяльності машинобудівних підприємств: цикл інвестиційних операцій, цикл виробничих операцій, цикл фінансового забезпечення [12].

Формування системи оцінювання господарських рішень повинно ґрунтуватися на результатах аналізування зовнішніх та внутрішніх факторів середовища реалізації господарських рішень. На досліджуваних підприємствах машинобудування проаналізовано пріоритетність факторів, що впливають на процес реалізації господарських рішень.

Отже, для аналізу вищезгаданих факторів використано два блоки. Перший блок факторів зовнішнього середовища охоплював 11 груп факторів: глобалізаційні, політичні, ринкові, екологічного стану, інноваційно-інвестиційного клімату, соціокультурні, інституційно-правові, фіскальні, валютного регулювання, кредитно-фінансові. Другий блок включав фактори внутрішнього середовища формування господарських рішень. Сюди віднесено 14 груп факторів, які були виділені у двох площинах: 1) причетність до суб'єкта формування рішення та його характеристики як особистості: фактори вмотивованості, рівня налагодження комунікації, фактори рівня розвитку управлінських навиків, факторів рівня креативності суб'єкта прийняття рішення, факторів ступеня залучення до прийняття рішення, група факторів ризикованості, ступеня адаптації до змін; 2) особливості параметрів виробничо-господарської діяльності і ресурсного забезпечення господарських структур: наявність та використання основних засобів, фактори фінансово-майнового стану суб'єкта господарювання, забезпеченості трудовими ресурсами, соціальної відповідальності, матеріально-технічного забезпечення, група факторів інформаційного забезпечення.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Блок чинників зовнішнього середовища охоплював 10 груп факторів: глобалізаційні, політичні, ринкові, екологічного стану, інноваційно-інвестиційного клімату, соціокультурні, інституційно-правові, фіскальні, валютного регулювання, кредитно-фінансові.

До чинників внутрішнього середовища формування господарських рішень віднесено 13 груп факторів: вмотивованості, рівня налагодження комунікації, рівня розвитку управлінських навиків, рівня креативності суб'єкта прийняття рішення, ступеня залучення до прийняття рішення, група факторів ризикованості, ступеня адаптації до змін; особливості параметрів виробничо-господарської діяльності і ресурсного забезпечення господарських структур: наявність та використання основних засобів, фінансово-майнового стану суб'єкта господарювання, забезпеченість трудовими ресурсами, соціальної відповідальності, матеріально-технічного забезпечення, група факторів інформаційного забезпечення.

Для оцінювання пріоритетності чинників, що впливають на процес реалізації господарських рішень, запропоновано метод аналізування факторів середовища на основі визначення їх пріоритетності та сили впливу на трьох виділених циклах господарської діяльності. Технологічна реалізація методу передбачала попереднє анкетування працівників та представників власників підприємства на основі анкети. Сформовано шкалу та обґрунтовано її змістове наповнення, за якою визначалася важливість фактора середовища: 21–40 балів – неістотна важливість фактора; 41–60 балів – середній рівень важливості; 61–80 – достатній рівень важливості фактора; 81–100 балів – високий рівень важливості фактора. Метод пройшов апробацію на машинобудівних підприємствах міста Львова, а узагальнені результати відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Оцінювання факторів впливу на процес реалізації господарських рішень машинобудівних підприємств у 2013 р.*

Цикли діяльності	Середній бал у розрізі груп блоків факторів											
	ПАТ «Алмаз-інструмент»		ПРАТ «Львівський локомотиворемонтний завод»		ТзОВ «Електрон-побут-прилад»		ВАТ «Український інститут автобусо-тролейбусобудування»		ТзОВ «ІНТЕРПЕТ»		ТзОВ «МНП-Монтаж-електро-сервіс»	
	Зовнішні	Внутрішні	Зовнішні	Внутрішні	Зовнішні	Внутрішні	Зовнішні	Внутрішні	Зовнішні	Внутрішні	Зовнішні	Внутрішні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Цикл операцій фінансового забезпечення	59,2	40,8	60,3	39,7	62,3	37,7	37,6	62,4	40,2	59,8	39,7	60,3

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Виробничий цикл	23	77	32,5	67,5	34,7	65,3	20,9	79,1	27,4	72,6	19,8	80,2
Інвестиційний цикл	89,4	10,6	93,2	6,8	78,9	21,1	95,4	4,6	89,4	10,6	86,9	13,1

*Джерело: розраховано авторами

Визначено, що реалізація та оцінювання ефективності господарських рішень на інвестиційному циклі діяльності найбільшою мірою визначається впливом зовнішніх чинників середовища (88,9% від кількості опитаних суб'єктів), виробничому циклі – внутрішніми виробничими чинниками (73,6 % від кількості опитаних суб'єктів). У таблиці 2 подано результати оцінювання важливості зовнішніх факторів, у табл. 3 – результати анкетування щодо пріоритетності внутрішніх чинників впливу, проведене на трьох досліджених підприємствах.

Таблиця 2

Оцінювання зовнішніх факторів впливу на процес реалізації господарських рішень машинобудівних підприємств у 2013 р.*

	Цикли діяльності	Середній бал у розрізі груп факторів									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ПАТ «Алмаз-Інструмент»	Цикл операцій фінансового забезпечення	59,6	68	58	67,9	48,6	56,9	78,6	42,1	55,2	56,9
	Виробничий цикл	22,1	24,1	44,2	22,7	19,9	25,1	16,1	19,1	17,3	20,1
	Інвестиційний цикл	93,2	89,7	79,3	92,3	89,7	79,6	89,1	94,2	96,1	91,2
ПРАТ «Львівський локомотиво-ремонтний завод»	Цикл операцій фінансового забезпечення	61,2	60,2	58,8	61,2	62,9	52,9	56,8	62,3	64,8	62,1
	Виробничий цикл	31,2	30,2	40,1	21,9	28,1	35,7	37,9	38,9	30,2	34,2
	Інвестиційний цикл	94,1	88,3	95,3	92,2	89,6	97,2	92,2	89,9	97,7	95,1
ТзОВ «Електрон-побутприлад»	Цикл операцій фінансового забезпечення	51,3	57,1	57,9	60,1	64,9	65,1	70,2	67	65,1	64,9
	Виробничий цикл	22,8	31,2	42,3	31,8	32,2	33,8	35,8	38,1	39,1	40,3
	Інвестиційний цикл	67,9	64	72,2	82,1	76,2	78,5	79,7	79,9	93,1	94,2

Примітка: 1 – глобалізаційні фактори; 2 – політичні фактори; 3 – ринкові фактори; 4 – фактори екологічного стану; 5 – фактори інноваційно-інвестиційного клімату; 6 – соціокультурні фактори; 7 – інституційно-правові фактори; 8 – фіскальні фактори; 9 – фактори валютного регулювання; 10 – кредитно-фінансові фактори.

*Джерело: розроблено авторами.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Думки респондентів розділилися відносно циклу фінансового забезпечення. Суб'єкти формування господарських рішень у ТзОВ «Завод Електронпобутприлад», ПРАТ «Львівський локомотиворемонтний завод», ПАТ «Алмазінструмент» вважають, що ринкові фактори найбільшою мірою визначають ефективність реалізації ухвалюваних господарських рішень на циклі фінансового забезпечення (57,9% від кількості опитаних суб'єктів).

Таблиця 3

Оцінювання внутрішніх факторів впливу на процес реалізації господарських рішень машинобудівних підприємств у 2013 р.*

	Цикли діяльності	Середній бал у розрізі груп факторів												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ПАТ «Алмазінструмент»	Цикл операцій фінансового забезпечення	40,6	45,2	47	39,2	37,2	37,5	37,8	35,9	46,7	43,1	43,2	39,1	38,7
	Виробничий цикл	77,9	80,9	69	75,4	77,5	77,8	75,4	79,6	74,3	76,4	73,8	82,7	79,8
	Інвестиційний цикл	11,2	8,9	8	12,8	16,9	8,9	9,3	10,9	11	12,1	9,9	11,1	6,7
ПРАТ «Львівський локомотиворемонтний завод»	Цикл операцій фінансового забезпечення	40,2	34,2	46	35,8	40,2	45,8	38,9	43,1	35,9	43,3	35,1	36,6	41,2
	Виробничий цикл	69,2	67,7	60	62,7	73,3	59,7	69,9	67,8	69,2	68,3	69,6	68,7	71,2
	Інвестиційний цикл	8,8	9,5	4	8,1	4,5	7,3	6,2	6,9	7,1	5,4	6,3	7,2	6,9
ТзОВ «Електронпобутприлад»	Цикл операцій фінансового забезпечення	34,2	40,2	40,2	34,2	45,2	41,3	36	33,1	40,1	40,9	43,1	30,4	30,9
	Виробничий цикл	67,5	70,2	64,2	61,2	71,2	60,1	67,1	72	51,8	66,1	67,3	66,3	65
	Інвестиційний цикл	23,2	21,3	27	18,9	16,9	20,8	27,1	25,6	19,1	16,9	17,1	17,8	23,1

Примітка: 1 – фактори вмотивованості; 2 – фактори рівня налагодження комунікації; 3 – фактори рівня розвитку управлінських навиків; 4 – фактори рівня креативності суб'єкта прийняття рішення; 5 – фактори ступеня залучення до прийняття рішення; 6 – фактори ризикованості; 7 – фактори ступеня адаптації до змін; 8 – фактори наявності та використання основних засобів; 9 – фактори фінансово-майнового стану суб'єкта господарювання; 10 – фактори забезпеченості трудовими ресурсами; 11 – фактори ступеня соціальної відповідальності; 12 – фактори матеріально-технічного забезпечення; 13 – фактори стану інформаційного забезпечення.

*Джерело: розроблено авторами.

У ВАТ «Український інститут автобусо-тролейбусобудування», ТзОВ «ІНТЕРПЕТ», ТзОВ «МНП-Монмонтажелектросервіс» суб'єкти ухвалення господарських рішень найвище оцінюють внутрішні фактори «які

відображають фінансово-майновий стан» та фактори «рівня кадрового потенціалу» (56,9 % та 67 % відповідно від кількості опитаних суб'єктів). Така відмінність у результатах опитування зумовлюється різними джерелами та можливостями формування фінансових ресурсів досліджуваних підприємств.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Для визначення рівня економічної ефективності та забезпечення оптимізації ухвалення господарських рішень особлива увага повинна бути приділена формуванню системи достовірних, результативних критеріїв функціонування кожного суб'єкта господарювання і, відповідно, реалізації рішень. На засадах використання концепції формування господарських рішень у статті обґрунтовано методологічні положення визначення передумов оцінювання господарських рішень, які базуються на необхідності виокремлення циклів у господарській діяльності підприємств машинобудування. Доведено, що формування системи оцінювання господарських рішень повинно базуватись на результатах аналізування зовнішніх та внутрішніх факторів середовища реалізації господарських рішень. На досліджуваних підприємствах машинобудування проаналізовано пріоритетність факторів, що впливають на процес реалізації господарських рішень. Визначено, що реалізація та оцінювання ефективності господарських рішень на інвестиційному циклі діяльності найбільшою мірою визначається впливом зовнішніх факторів середовища, на виробничому циклі – внутрішніми виробничими факторами. Наступні дослідження повинні бути присвячені проблемам обґрунтування системи показників ефективності господарських рішень за виділеними циклами діяльності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Altman E. I. (1968). Financial Ratios, Discriminate Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy. *Journal of Finance*, № 4, pp. 589-609.
2. Toffler R., Tishaw H. (1977). Going, going, gone – four factors which predict. *Accountancy*, March, pp. 50-54.
3. Beermann K. (1976). Prognosemöglichkeiten von Kapitalverlusten mit Hilfe von Jahresabschlüssen. *Schriftenreihe des Institute für Revisionswesen der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster*, Band 11, Dusseldorf, S. 118-121.
4. Давидова Г. В. Методика количественной оценки риска банкротства предприятий / Г. В. Давидова, А. Ю. Беликов // *Управление риском*. – 1999. – № 3. – С. 13-20.
5. Матвійчук А. В. Дискримінантна модель оцінки ймовірності банкрутства / А. В. Матвійчук // *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. – 2006. – № 74. – С. 299-314.
6. Стельмашук Ю. Методи діагностики фінансового стану і схильності підприємства до банкрутства / Ю. Стельмашук // *Економіка АПК*. – 2007. – №2. – С. 78-86.
7. Терещенко О. О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства / О. О. Терещенко // *Економіка України*. – 2003. – № 8. – С. 38-45.
8. Гудзь Т. Практика застосування зарубіжних та вітчизняних методик діагностики банкрутства підприємств / Т. Гудзь // *Світ фінансів*. – 2005. – №3-4. – С. 111-121.

9. Олійник В. Я. Стійкість фінансового стану як чинник інноваційного розвитку підприємств / В. Я. Олійник, В. М. Олійник, І. В. Дем'яненко, А. В. Буряк // Вісник ДДФА: Економічні науки. – 2008. – № 1 (19). – С. 98-105.

10. Шеремета М. Моделі передбачування ймовірного банкрутства / М. Шеремета, М. Шеремета, Й. Шеремета // Наукові записки. – 2005. – №14. – С. 90.

11. Теребух А. А. Теоретико-прикладні засади формування та реалізації господарських рішень на підприємстві / О. Є. Кузьмін, А. А. Теребух // Економіка і держава. – 2013. – № 1. – С. 4–10.

12. Теребух А. А. Обґрунтування ухвалення поточних господарських рішень / О. Є. Кузьмін, А. А. Теребух // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 10. – С. 171–179.

Andriy Terebukh, Doctor of Economic Sciences,
Lidiya Lisovska, Candidate of Economic Sciences,
Lviv Polytechnic National University, Lviv

PREREQUISITES FOR EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF BUSINESS DECISIONS

Annotation

In the article we define the methodological foundations forming the system of assessment of the efficiency of business entities functioning, taking into account the peculiarities of each cycle activities: investment, current accounts, financial provision. The content and parameters of such cycles are conditioned by the specific of production processes, organizational, legal and branch characteristics of business entities and the range of tasks that have to be solved in the process of making economic decisions. The article proves that the formation of economic decisions evaluation system must be based on the results of the analysis of external and internal factors of the implement economic decisions environment. The developed principles were used in the study of economic activity of machine-building enterprises in Lviv region. The application of the proposed approach by analysts and managers of the relevant departments of machine-building enterprises will provide the completeness and integrity of selection of criteria of economic efficiency and will be based on a synthesis of tactical and strategic goals for the decisions endorsement.

Keywords: economic decision, cycle of economic activity, criteria of economic decisions effectiveness, evaluation of financial condition.

References:

1. Altman, E.I. (1968). Financial Ratios, Discriminate Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy. *Journal of Finance*, no. 4, pp. 589-609.

2. Toffler, R., Tishaw, H. (1977). Going, going, gone – four factors which predict. *Accountancy*, March.

3. Beermann, K. (1976). Prognosemöglichkeiten von Kapitalverlusten mit Hilfe von Jahresabschlüssen. *Schriftenreihe des Institute fur Revisionswesen der Westfalischen Wilhelms-Universität Munster*, Band 11, Dusseldorf, S. 118-121.

4. Davidova, G.V., Belikov, A.Y. (1999). Methodology for quantitative evaluation of bankruptcy risk of enterprises. *Upravlenie riskom [Risk Control]*, no. 3, pp. 13-20 (in Russ.).

5. Matvijchuk, A.V. (2006). Discriminant model for evaluation of bankruptcy probability. *Modeluvannja ta informacijni sustemy v ekonomici [Modeling and information systems in economics]*, no. 74, pp. 299-314 (in Ukr.).

6. Stelmashyk, Y. (2007). Methods of diagnosis of the financial condition and tendency of enterprise bankruptcy. *Ekonomika APK [APK Economics]*, no. 2, pp. 78-86 (in Ukr.).

7. Terezhenko, O.O. (2003). The discriminant model of integrated assessment of the financial condition. *Ekonomika Ukrainy [The economics of Ukraine]*, no. 8, pp. 38-45 (in Ukr.).

8. Gydz, T. (2005). The practice of foreign and domestic methods of the bankruptcy diagnosis. *Svit finansiv [The world of finances]*, no. 3-4, pp. 11-121 (in Ukr.).

9. Olijnuk, V.J., Olijnuk, V.M., Demjanenko, I.V., Byrak, A.V. (2008). The stability of financial condition as a factor of the development of innovative enterprises. *Visnyk DDFA. Ekonomichni nauky [Visnyk DDFA. Economical sciences]*, no. 1 (19), pp. 98-105 (in Ukr.).

10. Sheremeta, M., Sheremeta, M., Sheremeta, J. (2005). The models of the probable bankruptcy predictions. *Naukovi zapysky [Scientific Notes]*, no. 14, p. 90 (in Ukr.).

11. Kyzmin, O.J., Terebukh, A.A. (2013). Theoretical and applied principles of the formation and implementation of business solutions in the enterprise. *Ekonomika i derzhava [Economics and state]*, no. 1, pp. 4-10 (in Ukr.).

12. Terebukh, A.A. (2014). The reasoning of the current economic decision-makings. *Aktual'ni problemy ekonomiky [The actual problems of economics]*, no. 10, pp. 171-179 (in Ukr.).

УДК 338.532.65

О.Е. Цундер,
Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара,
м. Дніпропетровськ

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ КОРПОРАЦІЙ

Анотація

Розглянуто особливості послуги зв'язку згідно з теорією К. Альдерфера – «теорією ERG», а саме її R-складову. Проаналізовані законодавчі акти України, які регулюють якість послуг зв'язку. Визначені показники (параметри) якості послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню. Розглянута можливість залучення акредитованого органу з оцінкою відповідності (ОВВ) на прикладі проведення оцінки рівнів показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку. Особлива увага приділена недолікам існуючої системи оцінки якості телекомунікаційних послуг (кількісна оцінка показників розраховується на основі даних за певний період у минулому; не враховується або враховується опосередковано реакція споживача, орієнтована на оператора та контролюючі органи; не передбачено використання єдиного (інтегрального) показника рівня якості телекомунікаційних послуг тощо).

Ключові слова: якість послуги, телекомунікаційний оператор, фіксований телефонний зв'язок, рухомий (мобільний) зв'язок, електронні комунікації

Е.Э. Цундер,
Днепропетровский национальный университет им. О. Гончара,
г. Днепропетровск

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ОЦЕНИВАНИЯ КАЧЕСТВА УСЛУГ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННЫХ КОРПОРАЦИЙ

Аннотация

Рассмотрены особенности услуги связи в соответствии с теорией К. Альдерфера – «теория ERG», а именно её R-составляющая. Проанализированы законодательные акты Украины, которые